

Zpráva Nejvyššího soudu ČSR ze dne 11.06.1987, sp. zn. Pls 1/87, ECLI:CZ:NS:1987:PLS.1.1987.1

Číslo: 19/1987

Právní věta: K dalším otázkám praxe vo veciach súdneho výkonu rozhodnutia.

Soud: Nejvyšší soud ČSR

Datum rozhodnutí: 11.06.1987

Spisová značka: Pls 1/87

Číslo rozhodnutí: 19

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Zpráva

Hesla: Náhradní byt, Náhradní ubytování, Náklady řízení, Podmínky řízení, Přístřeší, Výkon rozhodnutí

Předpisy: 99/1963 Sb. 21/1981 Jo. 27/1984 Jo.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Súdny výkon rozhodnutia sa dovršuje ochrana práv a oprávnených záujmov občanov a organizácií. Dochádza k nemu vtedy, ak napriek vykonateľnému rozhodnutiu príslušného orgánu odmieta povinný svoju povinnosť dobrovoľne splniť. Súdom vynútené splnenie povinnosti je takto významnou súčasťou právnych záruk socialistickej zákonnosti.

Spôsoby vynútenia splnenia povinnosti uloženej vykonateľným rozhodnutím upravuje zákon v zhode s povahou vynucovaného práva (povinnosti). Spočívajú v nútenom výkone peňažného plnenia alebo plnenia inej povinnosti ako je zaplatenie peňazí. Súd pritom musia riešiť viaceré skutkové i právne závažné

V rozsiahlej agende výkonu rozhodnutí sú zrážky zo mzdy najčastejším prostriedkom na vymożenie peňažného plnenia.

Osobitný záujem má spoločnosť predovšetkým na zabezpečovaní včasného a plynulého uspokojovania pohľadávok na výživnom maloletých detí, tvoriacich významnú časť vecí výkonu zrážkami zo mzdy.

A. Nariadenie a uskutočnenie súdneho výkonu rozhodnutia

Na právnu úpravu o postupe pri rozhodovaní o subjektívnych právach a oprávnených záujmoch občanov a organizácií nadväzuje úprava postupu súdu a osôb zúčastňujúcich sa pri vynucovaní plnení stanovených konkrétnymi rozhodnutiami (výrokmi) orgánov, ktoré ich vydali, a ktorých

nútená realizácia je zverená do právomoci občianskych súdov. Tak ako je roznorodý obsah výrokov na plnenie, tak je odlišná a povaha týchto výrokov prispôbená úprava jednotlivých prostriedkov slúžiacich k ich nútenému výkonu, uvedená v piatej časti občianskeho súdneho poriadku. 2) Pokiaľ v tejto časti nie je výslovne uvedené inak, použijú sa na výkon rozhodnutia aj ustanovenia predchádzajúcich častí (§ 254 ods. 1 O. s. p.).

I. Podmienky konania 3)

Postup upravený pri nútenej realizácii rozhodnutí na plnenie predpokladá existenciu zákonom stanovených podmienok. Okrem splnenia tej podmienky, že tu existuje podklad pre výkon rozhodnutia, vyžaduje sa pre jeho uskutočnenie splnenie procesných podmienok (§ 103 O. s. p.), za ktorých súd môže konať. V prípade zisteného nedostatku podmienok konania pred nariadením výkonu postupuje súd vzhľadom na ustanovenie § 254 ods. 1 O. s. p. podľa ustanovenia § 104 O. s. p. a konanie a výkon rozhodnutia zastaví, ak ide o neodstrániteľnú prekážku (§ 104 ods. 2). Konanie o výkon rozhodnutia súd zastaví aj v dôsledku späťvzatia návrhu na nariadenie výkonu rozhodnutia (§ 96, § 254 ods. 1 O. s. p.).

Po nariadení súdneho výkonu rozhodnutia, bez ohľadu na to, či sa uznesenie o tom stalo právoplatné alebo nie, možno zastaviť podľa ustanovenia § 268 O. s. p. už len výkon rozhodnutia. Iba v odvolacom konaní môže byť uznesenie o nariadení výkonu rozhodnutia zrušené a konanie o výkon rozhodnutia zastavené (§ 104 ods.1, § 221 ods. 1 písm. b/, § 254 ods. 1 O. s. p.). Samo zastavenie výkonu (nepokračuje sa vo výkone) sa nedotýka uznesenia o nariadení výkonu; vzhľadom na ustanovenie § 271, druhá veta, O. s. p. môže sa dotýkať len jeho výroku o trovách.

a) Návrh 4)

Výkon rozhodnutia, pokiaľ nejde o nútenú realizáciu rozhodnutí o výchove maloletých detí, je ovládaný dispozičnou zásadou. Možno ho začať len na návrh a musí byť súdom zastavený, ak to navrhol ten, kto navrhol jeho nariadenie (§ 268 ods. 1 písm. c/ O. s. p.).

Základnou náležitosťou podania návrhu na nariadenie výkonu je existencia podkladu pre výkon rozhodnutia 5) . Pri nariadení výkonu rozhodnutia súd neskúma, či a v akej miere povinný splnil vymáhanú povinnosť. Túto právne významnú skutočnosť môže hodnotiť len prípadnom konaní o zastavení výkonu rozhodnutia podľa ustanovenia § 268 O. s. p. (pozri rozhodnutie uverejnené pod. č. 69/1965 Zbierky rozhodnutí a oznámení súdov ČSSR), práve tak ako aj údaj oprávneného o tom, že povinnosť uloženú rozhodnutím, ktoré je podkladom pre výkon rozhodnutia, povinný nesplnil, prípadne len v obmedzenom rozsahu. Dôkaz o opaku (o neexistencii dlhu) musel by podať povinný v konaní o zastavení výkonu (o čiastočné zastavenie výkonu). Ak oprávnený nepreukáže uvedený predpoklad návrhu na výkon rozhodnutia predpísaným spôsobom, súd jeho návrhu nevyhoví (návrh zamietne).

Pre nedostatky formálnych náležitostí návrhov, t. j. náležitostí stanovených v § 42 ods. 3 O. s. p. pre podanie návrhov vo všeobecnosti, v § 79 ods. 1 O. s. p. pre návrh na začatie konania podľa tretej časti Občianskeho súdneho poriadku a v § 261 ods. 1 a ods. 2 (pokiaľ nie sú uvedené už v ustanovení § 79 ods. 1 O. s. p.), súd konanie zastaví, ak ide o taký nedostatok, ktorý bráni riadnemu pokračovaniu v súdnom výkone rozhodnutia. Ustanovenie o zastavení konania pre neodstrániteľné nedostatky treba doručiť oprávnenému (navrhovateľovi), ktorý má možnosť podať proti nemu opravný prostriedok.

Nedostatky a vady návrhov súdy spravidla odstraňovali prostredníctvom vhodne štylizovaných výziev obsahujúcich tiež poučenie o tom, že ak vytýkaný nedostatok (vada) bude v stanovenej lehote odstránený, účinky podania ostanú zachované, v opačnom prípade však konanie zastaví. 6)

Napr. Okresný súd v Prešove vo veci sp. zn. E 73/86 vyzval oprávnenú, aby v stanovenej lehote doplnila návrh o uvedenie spôsobu výkonu; správne ju súčasne upozornil na potrebu presného označenia názvu organizácie – platiteľa mzdy povinného, ak bude navrhovať výkon zrážkami z jeho mzdy.

Okresný súd v Dolnom Kubíne vo veci sp. zn. E 434/85 podanie pre jeho obsahovú nezrozumiteľnosť zapísal do registra Nc, jeho pisateľa predvolal a formou zápisnice s ním spísal riadny návrh.

Niektoré sudy namiesto spísania zápisnice na príslušnom tlačive nesprávne poznamenávajú, že oprávnený požiadal o spísanie návrhu na výkon rozhodnutia.

Uvedený spôsob nahrádza niekedy návrh na výkon rozhodnutia dokonca aj vymáhajúci úradník súdu vo veciach nútej realizácie pohľadávok štátu.

Táto prax súdov je v rozpore so zákonnou požiadavkou, aby rovnopis návrhu na výkon rozhodnutia bol doručený povinnému spolu s uznesením o nariadení výkonu rozhodnutia (§ 79 ods. 2, § 254 ods. 1 O. s. p.).

K náležitostiam návrhu na výkon rozhodnutia podľa ustanovení § 79 ods. 1, § 254 ods. 1 O. s. p. patrí údaj o bydlisku povinného; ide o náležitosť významnú pre posúdenie nielen miestnej príslušnosti, ale aj pre účinný postup v konaní.

Nie vždy si sudy uvedomujú, že riadnemu pokračovaniu v konaní bráni taká vada návrhu, akou je chýbajúci podpis oprávneného. Nepresvedčia sa, či sa navrhovateľ stotožňuje s obsahom podania, o odstránenie tohto nedostatku sa nepokúsia, ale v konaní pokračujú.

Návrh na nariadenie súdneho výkonu rozhodnutia musí spĺňať aj požiadavku pravdivého opísania rozhodujúcich skutočností (§ 79 ods. 1 O. s. p.). Ustanovenie § 261 ods. 2 O. s. p. túto náležitosť návrhu ďalej konkretizuje. Považuje ju za splnenú uvedením (pripojením) rozhodnutia, ktoré je podkladom pre výkon rozhodnutia, a uvedením skutočnosti, že povinný dobrovoľne neplnil to, čo mu bolo uložené. Pokiaľ sa návrh na výkon rozhodnutia podáva na súde, ktorý o veci rozhodoval ako súd prvého stupňa, netreba pripojiť rovnopis rozhodnutia opatrený potvrdením o jeho vykonateľnosti; tento súd si môže totiž bez zdržania overiť sám správnosť tvrdenia oprávneného o existencii podkladu pre súdny výkon rozhodnutia a potvrdiť vykonateľnosť rozhodnutia na návrhu.

Okresný súd v Topolčanoch vo veci sp. zn. E 463/85 nariadil výkon rozhodnutia prikázaním pohľadávky z účtu v peňažnom ústave len na základe rovnopisu platobného rozkazu. Nevšimol si, že proti platobnému rozkazu podal povinný odpor.

Pri navrhovanom výkone rozhodnutia zrážkami zo mzdy má oprávnený povinnosť označiť v návrhu tiež platiteľa mzdy (§ 261 ods. 1 O. s. p.). Môže ním byť len organizácia (organizačná zložka), ktorá má právnu subjektivitu (porov. zborník III Najvyššieho súdu ČSSR „Najvyšší soud o občanském soudním řízení v některých věcech pracovněprávních, občanskoprávních a rodinněprávních“, SEVT, Praha 1980, str. 342 a 358).

Nepresnosti v názve platiteľa mzdy možno odstrániť aj doplnením niektorými známymi údajmi. Súd však musí dbať na to, aby doplnenie, prípadne oprava názvu bola vždy v zhode s vôľou oprávneného.

Oprávnení len zriedkavo využívajú možnosť požiadať súd ešte podaním návrhu o pomoc pri zisťovaní toho, či a od koho poberá povinný mzdu alebo iný pravidelný príjem (§ 260 ods. 2 O. s. p.). Sudy po podaní návrhu viac dbajú o čo najrýchlejšie nariadenie výkonu ako na to, aby nastali zákonom predpokladané účinky medzi účastníkmi konania a platiteľom mzdy podľa ustanovení § 280 ods. 3, § 282 ods. 1 a 3 O. s. p., a niekedy aj vedome prehliadajú nedostatky tejto náležitosti návrhu.

Uspokojujú sa nesprávne s uvedením nižšej organizačnej zložky, v ktorej má povinný pracovisko.

Súd môže v súčinnosti s oprávneným zabezpečiť spresnenie návrhu, v ktorom oprávnený uviedol ako platiteľa mzdy organizáciu, v ktorej povinný skôr pracoval, ale už nepracuje, ak je súdu známy nový platiteľ mzdy. Dosiahne sa tak zhoda obsahu uznesenia o nariadení výkonu rozhodnutia so skutočnosťou i v tejto jeho časti.

Na požiadanie oprávneného (§ 260 ods. 2 O. s. p.) pomôže súd pri zisťovaní skutočného platiteľa mzdy; za poskytnutie tejto pomoci (okrem pomoci pred vymáhaním výživného) je stanovený poplatok v sume 30,- Kčs (položka 9 Sadzobníka súdnych poplatkov - prílohy vyhlášky č. 142/1984 Zb. /7/).

b) Ďalšie podmienky konania

Pri skúmaní ďalších podmienok konania o výkone rozhodnutia súdy musia zisťovať, či konaniu po jeho začatí nebráni taký nedostatok podmienky, ktorý nemožno odstrániť, prípadne nedostatok, o odstránenie ktorého sú povinné sa pokúsiť.

K zastaveniu konania dochádzalo najčastejšie pre prekážky konania, najmä pre prekážku začatého konania a prekážku rozsúdenej veci.

Pre prekážky zistené pred nariadením výkonu rozhodnutia súdy konanie zastavujú podľa ustanovení § 104 ods. 1, § 254 ods. 1 O. s. p.

Ak bol nariadený súdny výkon rozhodnutia napriek tomu, že išlo o neodstrániteľný nedostatok procesnej podmienky, možno už zastaviť už iba výkon rozhodnutia, a nie konanie o výkon rozhodnutia. Výnimkou je iba prípad, keď je proti uzneseniu o nariadení výkonu rozhodnutia podané odvolanie. Odvolací súd vtedy uznesenie o nariadení výkonu rozhodnutia zruší (§ 221 ods. 1 písm. b/ O. s. p.) a konanie o výkon rozhodnutia zastaví (§ 104 ods. 1, § 254 ods. 1 O. s. p.).

Spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 19, § 254 ods. 1 O. s. p.) a spôsobilosť konať pred súdom samostatne ako účastník konania (§ 20, § 254 ods. 1 O. s. p.) sú ďalšie podmienky, za ktorých môže súd vo veci konať.

Súdy týmto procesným podmienkam v konaní o výkon rozhodnutia venujú pozornosť najmä z hľadiska údajov rozhodnutia, ktoré je predpokladom pre súdny výkon rozhodnutia. Ak vzniknú dôvodné pochybnosti napr. v otázke oprávnenia navrhnúť výkon rozhodnutia, proti ktorému subjektu, kto je oprávnený konať za socialistickú organizáciu a komu možno doručovať písomnosti s právnym účinkami, súd je povinný ich odstrániť (§ 43 ods. 2 O. s. p.).

Nesprávnosti v označení organizácie nemožno považovať za neodstrániteľné nedostatky. Tým je nedostatok právnej subjektivity.

Právnymi subjektami môžu byť i nižšie organizačné zložky (útvary), ak im zákon alebo iný právny predpis prizná spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 8 ods. 2 nariadenia vlády ČSSR č. 91/1974 Zb.).

Pokiaľ za názvom organizácie nasleduje označenie nižšej organizačnej zložky (závodu, prevádzkárne), nemožno z toho vyvodzovať, že ide o iný subjekt alebo o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Takéto uvedenie nižšej organizačnej zložky je skôr spresnením údajov podania, ale nie je chybou. Bližšie totiž informuje o tom, ktorého útvaru oprávnenej organizácie sa vec týka (porov. č. 22/1982/str. 143/Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk).

Procesne nespôsobilý účastník musí byť zastúpený zákonným zástupcom (§ 22 O. s. p.).

Pri vymáhaní výživného pre maloleté deti voči jednému z rodičov môže dieťa zastupovať druhý rodič (pozri rozhodnutie uverejnené pod č. 63/1974 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk). V prípade kolízie záujmov medzi rodičom, ktorý dieťa zastupoval (prichádzal do úvahy ako zákonný zástupca), a oprávneným dieťaťom, musí byť ustanovený opatrovník podľa ustanovenia § 37 ods. 3 Zák. o rod., ktorý je povinný dieťa zastupovať v rozsahu určenom súdom. Pri posudzovaní kolízie záujmov medzi rodičom a dieťaťom treba rozlišovať prípady, keď napr. rodič zastupujúci dieťa podá v jeho mene návrh na zastavenie výkonu rozhodnutia (§ 268 ods. 1 písm. c/ O. s. p.), od prípadov, keď návrh na zastavenie výkonu podá druhý rodič, proti ktorému je vedený výkon rozhodnutia.

Z oprávnenia rodiča, ktorému bolo maloleté dieťa zverené do výchovy, zastupovať toto dieťa vyplýva nielen právo na podanie návrhu, ale aj určité oprávnenie disponovať konaním takto začatým, ako napr. navrhnuť zastavenie výkonu rozhodnutia podľa ustanovení § 268 ods. 1 písm. c) O. s. p. (pozri č. 21/1981, str. 505, Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk).

Vo veci sp. zn. E 237/86 Okresného súdu v Topolčanoch navrhol zastaviť výkon rozhodnutia otec dieťaťa (povinný), a to z toho dôvodu, že na vymáhanom výživnom nič nedlhuje. V tomto prípade maloleté dieťa nemohol zastupovať žiaden z rodičov a súd mu mal ustanoviť opatrovníka podľa ustanovenia § 37 ods. 3 Zák. o rod.

Doručovanie rozhodnutia orgánu starostlivosti o deti ONV v prípadoch, v ktorých ONV nie je účastníkom ani zástupcom maloletého dieťaťa, môže poslúžiť pre lepšiu informovanosť tohto orgánu, na ktorom bol spísaný návrh na súdny výkon rozhodnutia a pre účinné poskytnutie ďalšej právnej pomoci a starostlivosti o deti.

Ak bolo dieťa zverené do výchovy inému občanovi než rodičovi (§ 45 ods. 1 Zák. o rod.), oprávnenie zastupovať dieťa prislúcha v tom rozsahu, v akom bol občan poverený rozhodnutím vydaným podľa ustanovenia § 45 ods. 1 Zák. o rod. zastupovaním maloletého dieťaťa, oprávňujúcim ho zastupovať pri vymáhaní výživného (porov. zborník III Najvyššieho súdu ČSSR, SEVT, Praha 1980, str. 298 a 299, a č. 21/1981, str. 506, Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk).

V konaní je takisto potrebné preukázať plnomocenstvo na zastupovanie (§ 24 a nasl., § 254 ods. 1 O. s. p.). Jeho udelenie len pre konanie, v ktorom bolo vydané rozhodnutie, ktoré je podkladom súdneho výkonu rozhodnutia, nestačí.

Na výkon rozhodnutia je miestne príslušný spravidla všeobecný súd povinného (§ 252 ods. 1 O. s. p.). Na postup súdu pri nesplnení tejto procesnej podmienky vzhľadom na ustanovenie § 254 ods. 1 O. s. p. je použiteľné ustanovenie § 105 ods. 2 a 3 O. s. p. predtým, než sa začne konať o veci; súd vysloví svoju nepríslušnosť v uznesení a len po jeho právoplatnosti postúpi spis príslušnému súdu.

Postúpenie spisu v prípade miestnej nepríslušnosti iba prípisom nebolo by v rozpore s ustanovením § 105 ods. 2 O. s. p. len v prípade, v ktorom bol spísaný návrh na nepríslušnom súde, ktorý nebol zapísaný v registri E, alebo v prípade predvídanom ustanovením § 261 ods. 3 O. s. p. a § 120 Spravovacieho poriadku pre okresné a krajské sudy 8) (návrh sa v týchto prípadoch zapisuje do registra Nc).

Pre miestnu príslušnosť súdu v konaní o výkon rozhodnutia platia niektoré odchýlky od všeobecných zásad (§ 85 O. s. p.); jednou z týchto výnimiek je osobitné ustanovenie § 252 ods. 4 O. s. p. pri nútenej realizácii rozhodnutia o výživnom maloletého dieťaťa sledujúce čo najúčinnnejšie uspokojenie nárokov dieťaťa bez prieťahov.

K preneseniu príslušnosti môže dôjsť zo závažného dôvodu a tiež len pri splnení predpokladaného záujmu dieťaťa. Uznesenie o prenesení príslušnosti, proti ktorému je prípustné odvolanie, musí byť

doručené oprávnenému (zákonnému zástupcovi), povinnému i platiteľovi mzdy.

Najčastejšie dochádza k preneseniu príslušnosti pre zmenu bydliska rodiča, ktorému bolo dieťa zverené do výchovy, a to s cieľom zabezpečiť priamú účasť zákonného zástupcu v konaní na súde.

II. Vykonateľnosť rozhodnutia

Predpokladom pre nariadenie súdneho výkonu rozhodnutia je vykonateľné rozhodnutie.

Vo veci sp. zn. E 81/86 Okresného súdu v Prievidzi oprávnený podal proti povinnej návrh na výkon rozhodnutia vypratáním rodinného domčeka, ktorý založil na rozsudku o zrušení a vyporiadaní ich spoluvlastníctva k nemu; rozsudkom bol domček prikázaný do výlučného vlastníctva oprávneného a jemu bolo uložené zaplatiť povinnej protihodnotu jej spoluvlastníckeho podielu. Súd prvého stupňa po zistení toho, že v rozhodnutí, na ktorom oprávnený založil svoj návrh na výkon rozhodnutia, nebolo povinnej uložené byť vypratať, správne poučil oprávneného, že musí proti povinnej najprv navrhnúť začatie konania o vypratanie bytu.

Náležitosti vykonateľnosti rozhodnutia potrebné pre nariadenie súdneho výkonu rozhodnutia sú uvedené predovšetkým v ustanoveniach § 161, § 162 a § 171 O. s. p.

Súdy skúmajú náležitosti podkladu pre výkon rozhodnutia, a to z pripojeného rozhodnutia, z doložky o jeho vykonateľnosti, ako i nazretím do spisu. Takisto skúmajú aj skutočnosť, či takéto rozhodnutie bolo riadne doručené.

Pri rozhodnutiach uvedených v ustanovení § 274 písm. c) – h) O. s. p. súdy pred nariadením výkonu správne skúmajú len to, či doložka vykonateľnosti bola vydaná orgánom na to oprávneným (viz č. 21/1981, str. 498, Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk).

Súdne rozhodnutie má obsahovať presnú individualizáciu účastníkov, ako aj presne určený obsah a rozsah plnenia. Ak by tieto náležitosti neobsahovalo a výkon rozhodnutia by bol napriek tomu nariadený, musel by byť zastavený.

V prípade, že by viacerým dlžníkom bola uložená povinnosť k deliteľnému plneniu, hoci nebolo vyslovené, koľko je ktorý z nich povinný zaplatiť, treba vzhľadom na ustanovenie § 74 ods. 2 a § 75 ods. 1 O. z. analogicky dôvodiť, že dlžníci sú povinní plniť navrhovateľovi rovnakým dielom (pozri rozhodnutie uverejnené pod č. 20/1970 Zbierky súdnych rozhodnutí).

Vo veci sp. zn. E 4354/85 Mestského súdu v Košiciach bola vykonávaným rozhodnutím uložená povinnosť na deliteľné plnenie 5681,- Kčs dvom dlžníkom bez toho, aby bolo stanovené, koľko je povinný každý z nich plniť. Súd na návrh oprávneného nariadil výkon rozhodnutia v jednom konaní proti obidvom povinným, ktorí navyše mali odlišných platiteľov mzdy, a v uznesení uviedol celú sumu bez rozdelenia.

Postup súdu v tejto veci bol nesprávny. Bolo vhodné podľa ustanovenia § 112 ods. 2 O. s. p. vylúčiť veci proti jednému z povinných na samostatné konanie a nariadiť výkon iba na polovicu sumy. Takto bolo pre platiteľov mzdy nejasné, pre akú sumu je vedený súdny výkon rozhodnutia v prospech prvého povinného a pre akú sumu v prospech druhého povinného.

III. Prechod práva a povinnosti

Výnimku zo zásady, že súdny výkon rozhodnutia nemožno nariadiť v prospech iného alebo proti inému než tomu, kto je uvedený v rozhodnutí, ktoré sa má vykonať, pripúšťa ustanovenie § 256 ods. 2 O. s. p., a to za podmienky preukázania prechodu práva alebo povinnosti spôsobom v tomto

ustanovení uvedenom.

Najčastejšie dochádza ku skúmaniu vecnej legitímácie účastníkov konania vo veciach právneho nástupníctva na základe zákona (§ 368 a § 382 O. z., § 13 vyhlášky č. 124/1974 Zb.), v ktorých právo poisteného na náhradu škody prešlo plnením na štátnu poisťovňu. I v týchto prípadoch je potrebné prechod práva riadne preukázať. Postačí, pravda, ak po poisťovňa predloží doklad o tom, že poistenému vyplatila sumu, zaplatenie ktorej navrhuje vynútiť súdnym výkonom rozhodnutia. Len v takom prípade môže súd nariadiť výkon rozhodnutia v prospech Slovenskej (Českej) štátnej poisťovne, hoci je v ňom uvedený uspokojený poistenec, teda iný subjekt.

Na rozdiel od toho treba doložiť právne nástupníctvo listinou vydanou alebo overenou štátnym orgánom napr. pri smrti povinného, keď sa výkon môže uskutočniť proti právnym nástupcom zomrelého (porov. k tomu rozhodnutie uverejnené pod č. 18/1969 Zbierky rozhodnutí a oznámení súdov ČSSR).

Pokiaľ listinný dôkaz, ktorý má byť podkladom pre výkon rozhodnutia, vyvoláva dôvodné pochybnosti, musí ich súd ešte pred rozhodnutím o nariadení výkonu odstrániť. Vztahuje sa to aj na listinu (úradné tlačivo) obsahujúce vyhlásenie oprávneného z rozhodnutia, výkon ktorého navrhuje štátna poisťovňa.

IV. Ochrana povinného

Skutočnosť, že predseda senátu nariaďuje súdny výkon rozhodnutia spravidla bez vypočutia povinného a bez pojednávania, neznamená, že práva povinného sú ohrozené. Ochrana jeho práv je zabezpečená ustanoveniami o prípustnom rozsahu výkonu rozhodnutia, jeho odklade a zastavení.

Jedným z ustanovení vyjadrujúcich ochranu povinného je ustanovenie § 263 ods. 1 O. s. p., podľa ktorého súdny výkon rozhodnutia možno nariadiť len v takom rozsahu, aký stačí na uspokojenie oprávneného. Táto zásada je vyjadrená aj v ustanovení § 264 ods. 1 O. s. p. Ak oprávnený navrhne súdny výkon rozhodnutia spôsobom, ktorý je zrejme nevhodný, najmä vzhľadom na nepomer výšky pohľadávky oprávneného a ceny predmetu, z ktorého má byť uspokojenie tejto pohľadávky dosiahnuté, môže predseda senátu nariadiť, a to po vypočutí oprávneného, výkon rozhodnutia iným vhodným spôsobom.

Zamietnutie návrhu na súdny výkon rozhodnutia pre nevhodnosť zužuje však zákon len na prípad uvedený v ustanovení § 264 ods. 3 O. s. p. (porov. č. 21/1981 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk, str. 508). Súd musí svoje rozhodnutie o nariadení súdneho výkonu rozhodnutia iným spôsobom, než bol oprávneným navrhnutý, vždy odôvodniť a uviesť, prečo pôvodný návrh bol zrejme nevhodný a prečo súd považuje nariadený spôsob za pravdepodobne úspešnejší.

Ustanovenie § 266 O. s. p. o odklade výkonu rozhodnutia je ďalšou formou ochrany povinného. Jeho účelom je predísť následkom, ktoré by v prípade ihneď uskutočneného výkonu nebolo možné alebo len s ťažkosťmi napraviť.

O žiadosti o odklad uskutočnenia výkonu rozhodnutia sa rozhoduje uznesením, v ktorom má byť uvedené, na aký čas je odklad povolený a či o ňom bolo rozhodnuté podľa odseku 1, alebo odseku 2 ustanovenia § 266 O. s. p. Po uplynutí lehoty, na ktorú bol odklad povolený, musí súd vydať uznesenie o pokračovaní vo výkone súdneho rozhodnutia.

Vo veci sp. zn. E 121/1984 Okresný súd vo Veľkom Krtíši však odložil uskutočnenie výkonu rozhodnutia na uspokojenie pohľadávky Slovenskej štátnej sporiteľne s poukazom na ustanovenie § 266 O. s. p. (odsek neuviedol). Odloženie výkonu odôvodnil tým, že povinná sa stará o dve maloleté deti a že má mesačný príjem 1700,- Kčs. Uskutočnenie výkonu odložil bez bližšieho odôvodnenia do

31. 1. 1985. Vo veci rozhodoval nadbytočne senát. Po uplynutí 31. 1. 1985 neupovedomil platiteľa mzdy povinnej, aby vo výkone pokračoval vykonávaním zrážok zo mzdy, ale bez ďalšieho povolil ďalší odklad výkonu rozhodnutia (bez uvedenia lehoty a podmienok) s odôvodnením, že pohľadávka sa bude vymáhať od ďalších dlžníkov.

Každý úkon posudzuje súd podľa obsahu, aj keď je úkon nesprávne označený (§ 41 ods. 2 O. s. p.). Dodržiavanie tejto zásady a postup podľa nej je dôležitý aj pri posudzovaní podaní povinných, najmä z toho hľadiska, či ide o žiadosť o odklad výkonu rozhodnutia, o odvolanie, alebo o návrh na zastavenie výkonu rozhodnutia (k tomu porov. č. 21/1981 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk, str. 517 – 519).

Predseda senátu sa počas konania stará o to, aby nesprávne alebo neúplné podanie bolo opravené alebo doplnené (§ 43 ods. 1 O. s. p.).

Z hľadiska týchto ustanovení nemožno považovať za správny postup Okresného súdu v Rimavskej Sobote vo veci sp. zn. E 1403/85. Povinný podal proti uzneseniu o nariadení výkonu rozhodnutia odvolanie, v ktorom tvrdil, že pohľadávku oprávnenej (vrátane kúpnej ceny zo zrušenej zmluvy) je ochotný splniť len vtedy, ak oprávnená dá motorové vozidlo do takého stavu, v akom bolo v čase prevodu. Súd považoval podanie nesprávne za návrh na zastavenie výkonu rozhodnutia a návrh zamietol. Z obsahu podania bolo treba vyvodiť, že ide o odvolanie, lebo neobsahovalo tvrdenie, pre ktoré by mohlo prichádzať do úvahy čiastočné alebo úplné zastavenie výkonu rozhodnutia.

Vo veci sp. zn. E 1053/85 Okresného súdu v Michalovciach povinná podala odvolanie proti uzneseniu, ktorým súd nariadil výkon rozhodnutia zrážkami zo mzdy. Uviedla, že sa rozviedla, že má 3 deti a nedostatok finančných prostriedkov. Súd obidvoch stupňov toto podanie považovali za odvolanie a neuvažovali, že mohlo ísť o žiadosť o odklad výkonu rozhodnutia podľa ustanovenia § 266 ods. 1 O. s. p.

Správne postupoval Okresný súd v Bardejove vo veci sp. zn. E 8/86. Povinná podala odvolanie proti uzneseniu o nariadení výkonu rozhodnutia. Súd si ju predvolal a ona po poučení uviedla, že podaním označeným ako odvolanie sa v skutočnosti domáha zastavenie výkonu rozhodnutia. Spis nebol predložený odvolaciemu súdu, ale súd prvého stupňa rozhodol o návrhu povinnej na zastavenie výkonu rozhodnutia.

Najobsiahlejšie a najúčinnnejšie ochraňujú povinného ustanovenia o zastavení výkonu rozhodnutia. Ich uplatnením sa spravidla výkon rozhodnutí končí. Podmienky pre ich použitie upravujú ustanovenia § 268 a nasl. O. s. p.

Pokiaľ súdy rozhodujú o zastavení výkonu rozhodnutia podľa ustanovenia § 268 ods. 1 písm. a) O. s. p., konajú tak až po právoplatnosti uznesenia o nariadení výkonu rozhodnutia.

Výkon rozhodnutia treba zastaviť aj v prípade, ak ešte neexistuje rozhodnutie, ktoré má byť vykonané.

Zastavenie výkonu rozhodnutia podľa ustanovenia § 268 ods. 1 písm. b) O. s. p. predpokladá, že k zrušeniu vykonávaného rozhodnutia došlo po nariadení výkonu. Inak by išlo o dôvod uvedený pod písm. a) citovaného ustanovenia.

Vo veci sp. zn. E 4864/85 Mestského súdu v Košiciach bolo z dokazovania zrejmé, že rodičia maloletých obnovili spolužitie. Súd však na túto okolnosť nesprávne nepriahliadol a výkon rozhodnutia nezastavil pre neúčinnosť rozhodnutia o výžive (pozri rozhodnutie uverejnené pod č. 8/1982 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk).

Návrh oprávneného (prípadne prokurátora) podľa ustanovenia § 268 ods. 1 písm. c) O. s. p. je podmienkou pre aplikáciu tohto ustanovenia.

Okresný súd v Dunajskej Strede však vo veci sp. zn. E 561/85 zastavil výkon rozhodnutia podľa tohto ustanovenia bez podania oprávneného a vo veci sp. zn. E 10/86 zastavil výkon rozhodnutia, hoci návrh na zastavenie výkonu rozhodnutia došiel súdu neskôr, až po uplynutí 1 mesiaca.

Vo veci sp. E 1301/85 Okresného súdu v Žiline postačil súdu na zastavenie výkonu rozhodnutia, predmetom ktorého bolo vymahanie zaostalého výživného v sume 24 228,- Kčs, v spise urobený záznam, že „sa dostavila zástupkyňa maloletej M. K. a udáva, že poštovou poukážkou 27. 11. 1985 povinný uhradil celú sumu 24 228,- Kčs a žiada výkon rozhodnutia zastaviť“. Na to bolo vydané uznesenie o výkone rozhodnutia a bolo doručené povinnému, platiteľovi mzdy a MestNV v Ž. Súd pri spisovaní úradného záznamu nekonštatoval obsah ústrižku poštovej poukážky a neporovnal ho s tvrdením zástupkyne oprávneného dieťaťa. Bolo potrebné o to viac, že zo spisu nebolo možné zistiť, kto v tomto prípade dieťa zastupoval (matka, alebo NV), lebo v úradnom zázname nie je uvedené ani meno matky, ani označenie národného výboru.

Zastavenie súdneho výkonu rozhodnutia podľa ustanovenia § 268 ods. 1 písm. c) O. s. p. má prednosť pred zastavením výkonu na návrh povinného.

V. Ďalšie otázky výkonu rozhodnutia

Poskytovanie pomoci podľa ustanovenia § 260 O. s. p. je viazané na žiadosť účastníka. V zmysle tohto ustanovenia súdy zisťujú a najmä oprávnenému oznamujú bydlisko povinného, adresu platiteľa mzdy, prípadne miesto výkonu trestu.

Pretože v zmysle ustanovenia § 101 O. s. p. sú účastníci povinní napomôcť tomu, aby sa dosiahol účel konania, treba zisťovať, či a čo účastník sám urobil, aby potrebné údaje zistil.

Vo veci sp. zn. E 165/86 Okresný súd v Považskej Bystrici po zistení, že platiteľ mzdy zavinene nezrážal zo mzdy povinného a neodosielať príslušné platby oprávnenému, sa obrátil na vedenie organizácie a oprávneného potom poučil, že môže podať proti platiteľovi žalobu (§ 292 O. s. p.), a to prípadne aj na súde výkonu rozhodnutia do zápisnice.

Je žiadúce, aby povinnosti uložené súdnymi rozhodnutiami boli plnené dobrovoľne a v určenej lehote. Súdy majú k tomu občanov aj organizácie viesť. Možno predpokladať, že vhodným vplyvom na povinného a jeho poučením sa táto dobrovoľnosť v mnohých prípadoch dosiahne.

Jednou možnosťou vplyvu na povinného je právo predvolať si ho a vyzvať ho na dobrovoľné plnenie uloženej mu povinnosti. Ďalšou je možnosť požiadať v tomto smere o spoluprácu národný výbor alebo spoločenskú organizáciu (§ 265 ods. 1 O. s. p.).

Vo veciach sp. zn. E 219/86 a E 997/85 Okresný súd v Topolčanoch si povinného predvolal. Jeho postup bol účinný, viedol k dobrovoľnému plneniu a k zastaveniu súdneho výkonu rozhodnutia.

Vo veci sp. zn. E 1093/85 Okresného súdu vo Veľkom Krtíši oprávnený podal návrh na výkon rozhodnutia uskutočnením prác. Súd pred nariadením výkonu predvolal povinného za účelom zistenia, či je ochotný vykonať práce, ktoré mu uložilo vykonateľné rozhodnutie. Povinný vyhlásil, že práce dobrovoľne vykoná, na čo mu súd poskytol jednomesačnú lehotu. Po ich vykonaní súd konanie o výkon rozhodnutia na žiadosť oprávneného zastavil.

Zo získaných poznatkov z praxe súdov je odôvodnené odporúčanie, aby sa zvýšila aktivita súdov pôsobením na povinných s cieľom dobrovoľného plnenia, a to najmä vo veciach vypratania bytu.

Náhrada trov výkonu rozhodnutia je upravená osobitne ustanoveniami § 270 a nasl. O. s. p.

Podľa ustanovenia § 270 ods. 1 O. s. p. uloží predseda senátu spolu s nariadením výkonu rozhodnutia i povinnosť na náhradu trov rozhodnutia, bez toho, aby určil lehotu na ich zaplatenie. Nariadenie výkonu rozhodnutia sa vzťahuje i na tieto trovy. To platí aj o súdnom poplatku, ak súd podľa ustanovenia § 4 ods. 2 zákona č. 140/1984 Zb. /9/ uloží poplatkovú povinnosť povinnému (pozri stanovisko uverejnené pod č. 26/1986 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk).

Je chybou súdu ak v uznesení o nariadení súdneho výkonu rozhodnutia určuje lehotu na zaplatenie trov výkonu rozhodnutia.

B. Spôsoby súdneho výkonu rozhodnutia

I. Zrážky zo mzdy 10)

Súdny výkon rozhodnutia zrážkami zo mzdy je najčastejším spôsobom výkonu rozhodnutia na peňažné plnenie. Vyplýva to zo skutočnosti, že zrážkami zo mzdy povinného možno bez väčších problémov dosiahnuť uspokojenie pohľadávky oprávneného, pokiaľ je povinný v pracovnom alebo podobnom pomere. Na tento spôsob výkonu rozhodnutia pamätá aj Zákonník práce 11) v ustanovení § 122, v ktorom je v odseku 1 presný výpočet prípadov, kedy organizácia môže vykonávať zrážky zo mzdy. Medzi tými je pod písm. c) zahrnutý aj súdny výkon rozhodnutia nariadený súdom alebo národným výborom. Poradie zrážok zo mzdy z hľadiska ich dôležitosti je uvedené v ustanovení § 20 nariadenia vlády ČSSR č. 54/1975 Zb. Presný výpočet prípadov, v ktorých môže organizácia robiť zrážky zo mzdy pracovníkovi, bráni pred vykonávaním zrážok zo mzdy v neodôvodnených a neprípustných prípadoch.

Počet prípadov výkonu rozhodnutia zrážkami zo mzdy v praxi dokazuje kvantitatívnu prevahu tohto spôsobu výkonu rozhodnutia nad ostatnými spôsobmi. V súčasnej dobe predstavuje tento spôsob výkonu rozhodnutia približne 97 všetkých

Súdny výkon rozhodnutia podľa ustanovenia § 276 a nasl. O. s. p. nariaďujú spravidla súdni tajomníci na tlačivách (uzneseniach) určených pre tento účel (vzor č. 187 a č. 188 tlačív k Občianskemu súdnemu poriadku).

Platiteľ mzdy je viazaný obsahom uznesenia o nariadení výkonu rozhodnutia a nemôže povinnému zrážať viac ako pripúšťa ustanovenie § 278 O. s. p. a naň nadväzujúce nariadenie vlády ČSSR č. 16/1983 Zb.

Do čistej mzdy podľa ustanovenia § 277 ods. 2 O. s. p., z ktorej sa vypočítavajú jednotlivé tretiny mzdy, sa započítavajú nielen peňažné sumy, ale aj hodnota naturálií, na ktoré má povinný právo. Aj keď takýchto prípadov je pomerne málo, treba na hodnotu naturálií prihliadať a započítavať ju do mzdy, z ktorej sa vypočítavajú možné zrážky. Výpočet súm, ktoré podliehajú zrážkam zo mzdy povinného, robí platiteľ mzdy a súd iba ojedinele v prípadoch sporu medzi oprávneným a povinným (za prípadnej účasti platiteľa mzdy) môže kontrolovať takýto výpočet a skúmať, či do čistej mzdy bola zahrnutá aj hodnota naturálií. Pôjde najmä o členov JRD, pracovníkov poľnohospodárskych organizácií, domovníkov a pod.

Vo veci sp. zn. E 255/86 Okresného súdu v Spišskej Novej Vsi sa oprávnený domáhal preskúmania správnosti zrážok zo mzdy a dožadoval sa vyšších zrážok. Súd urobil dopyt na platiteľa mzdy a ten odpovedal, že povinnému sa zráža zo mzdy aj na inú pohľadávku. Ubezpečil súd, že po jej splatení budú sa pre oprávneného robiť vyššie zrážky. Súd oboznámil oprávneného s touto odpoveďou a iné vo veci neurobil, lebo oprávnený sa preskúmania výšky zrážok ďalej nedomáhal. V tomto prípade platiteľom mzdy bolo JRD, ale súd ho neupozornil, že do súm, ktoré podliehajú zrážkam, bolo treba

započítat aj prípadné naturálie.

Zrážke zo mzdy podliehajú všetky zložky mzdy, teda základná mzda, prémie, príplatky, doplatky, podiely na hospodárskych výsledkoch, mzda za prácu nadčas a všetky odmeny poskytované z pracovného pomeru, vrátane odmien pri významných pracovných a životných jubileách (vyhláška č. 159/1970 Zb.). Patria tam aj vernostné prídavky vyplácané v niektorých profesiách (napr. baníkom).

Pokiaľ sa niektoré zložky mzdy, náhrada mzdy alebo doplatok mzdy vyplácajú za dlhšie časové obdobie (napr. odmeny za polrok, podiely na hospodárskych výsledkoch za rok), treba pre výkon rozhodnutia rozpočítat všetky vyplatené sumy na jednotlivé mesiace, za ktoré patria, a až potom vypočítat zrážky zo mzdy za každý mesiac osobitne (§ 286 O. s. p.).

Výpočet súm, ktoré podliehajú zrážkam zo mzdy povinného, robia organizácie (platitelia mzdy). Ustanovenie § 288 O. s. p. však umožňuje platiteľovi mzdy, oprávnenému aj povinnému, aby požiadal súd o určenie, akú sumu zo mzdy povinného treba zrážať.

V prípadoch, ak povinný poberá mzdu od niekoľkých platiteľov, vzťahuje sa nariadený výkon na všetky takéto príjmy povinného. Tieto príjmy treba sčítat a súd v týchto prípadoch má určiť každému platiteľovi mzdy sumu, aké má zrážať; robí sa tak uznesením. v takýchto prípadoch možno postupovať tak, že súd určí nepostihnuteľnú sumu zo mzdy u jedného platiteľa mzdy a u ďalších sa nebude na nepostihnuteľnú sumu prihliadať. Možno však sumy nepostihnuteľné zrážkami zo mzdy aj rozdeliť, ale tak, aby povinnému nezostalo viac, ako keby spočítané sumy poberal iba od jedného platiteľa. Je vecou oprávneného, aby upozornil súd aj na ďalšieho platiteľa mzdy, lebo v opačnom prípade súd nariadi výkon zrážkami zo mzdy iba u jedného platiteľa. Ak by po právoplatnom uznesení o nariadení výkonu zrážkami zo mzdy oprávnený oznámil ďalšieho platiteľa, doručil by mu súd uznesenie o nariadení výkonu rozhodnutia, ako aj uznesenie podľa ustanovenia § 298 ods. 1 O. s. p., a tento platiteľ mzdy potom musí zrážať a odvádzať zrazené sumy bez čakania na právoplatnosť uznesenia. Na túto skutočnosť musí súd tohto platiteľa mzdy upozorniť.

Ak je viac platiteľov mzdy zároveň, treba podľa ustanovenia § 298 ods. 2 O. s. p. zrazené sumy poukázať súdu, ktorý preverí výšku zrážok a poukáže oprávnenému len sumu, ktorá neprevyšuje pohľadávku. Ide tu o jeden z druhov ochrany povinného, aby sa mu nezrážalo viac, ako právne predpisy stanovujú.

Prednostné pohľadávky (§ 279 ods. 2 O. s. p.) sa uspokojujú najprv z druhej tretiny a až vtedy, keď táto tretina na ich ochranu nestačí, uspokojujú sa spolu s ostatnými pohľadávkami z prvej tretiny. Posúdiť, či ide o prednostnú pohľadávku, je povinnosť predovšetkým súdu, ktorý nariaďuje výkon rozhodnutia. Túto povinnosť má však aj platiteľ mzdy, lebo pri nesprávnom postupe by sa mohol vystaviť nebezpečenstvu, že oprávnený uplatní voči nemu na súde právo na vyplatenie súm, ktoré sa mali zo mzdy povinného zrážať (§ 292 O. s. p.).

Súdy používajú na vymáhanie prednostných pohľadávok osobitné tlačivá (vzor č. 188 tlačív k Občianskemu súdnemu poriadku - pre výživné, vzor č. 189 - pre ostatné prednostné pohľadávky), ktoré obsahujú aj potrebné poučenie o postupe pri výpočte zrážok i to, z ktorých tretín treba uplatňovanú pohľadávku uhradzovať. Súdy v podstate dbajú na to, aby nedošlo k zámene medzi výkonom k vymoženiu prednostných a neprednostných pohľadávok; aby sa vylúčili omyly, na obale súdnych spisov aj v rozhodnutiach sa farebnou pečiatkou a výrazným znakom upozorňuje, že ide o výkon prednostnej pohľadávky.

Vo veciach sp. zn. E 1637/86 a E 1638/86 Mestský súd v Košiciach považoval nesprávne za prednostnú pohľadávku vymáhané ošetrovné, hoci nie je uvedené v ustanovení § 279 ods. 3 O. s. p.

Správne postupoval Okresný súd v Dolnom Kubíne vo veci sp. zn. E 757/85, keď vymáhaný peňažný trest uložený v trestnom konaní nepovažoval za prednostnú pohľadávku, a podobne vo veci sp. zn. E 652/85 nepovažoval za takú pohľadávku ani vymáhané trovy trestného konania.

V prípadoch, v ktorých nie je z návrhu celkom zrejmé, že je výkonom rozhodnutia uplatňovaná pohľadávka, je potrebné, aby súd pochybnosti odstránil, napr. nazretím do základného (sporového) spisu.

Ak sa v rámci výkonu rozhodnutia zrážkami zo mzdy povinného majú uhradzovať pohľadávky viacerým oprávneným, musí platiteľ mzdy postupovať podľa ustanovenia § 280 O. s. p. Dodržiavanie tohto postupu súdy nie sú povinné kontrolovať. Za správnosť tohto postupu zodpovedá iba platiteľ mzdy. Súdy v rozhodnutí o nariadení výkonu rozhodnutia určujú výšku pohľadávky a výšku trov konania, rozsah zrážok a to, či ide o prednostnú alebo neprednostnú pohľadávku.

Pri zmene rozhodnutia podľa ustanovenia § 163 O. s. p., ktoré spočíva vo zvýšení vymáhaného výživného, vzťahuje sa nariadenie výkonu rozhodnutia aj na všetky sumy zvýšeného výživného. Pritom zvýšené výživné má rovnaké poradie, aké získala pôvodná pohľadávka nariadením výkonu rozhodnutia (§ 284 ods. 3 O. s. p.). Súdy správne uznesením upovedomujú povinného, oprávneného a platiteľa mzdy, že nariadenie výkonu rozhodnutia sa vzťahuje aj na zvýšené výživné. Toto upovedomenie sa vydáva bez ohľadu na to, či ide o výživné na maloleté deti alebo ostatných oprávnených. Proti uzneseniu vydanému podľa ustanovenia § 284 ods. 3 O. s. p. odvolanie nie je prípustné (porov. č. 1/1975, str. 11, a č. 21/1981, str. 193, Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk).

Ak je však vo výrokovej časti uznesenia zároveň uvedený aj výpočet nedoplatku na výživnom, potom je proti uzneseniu v tejto časti odvolanie prípustné.

Postup podľa ustanovenia § 284 ods. 3 O. s. p. neprichádza však do úvahy v prípadoch, keď je výživné na maloleté deti opätovne určované v rozvodovom konaní (§ 26 Zák. o rod.) alebo ak dôjde k vydaniu nového rozhodnutia o výživnom.

Správne preto postupoval Okresný súd v Žiari nad Hronom vo veciach sp. zn. 5 E 504/86 a 7 E 248/86. V oboch prípadoch zastavil výkon rozhodnutia pre bežné výživné podľa ustanovenia § 268 ods. 1 písm. b) O. s. p. s odôvodnením, že rozsudkom o rozvode manželstva zaniklo vykonateľné rozhodnutie o výživnom na maloleté deti. Súčasne spísal nový návrh na výkon rozhodnutia zrážkami zo mzdy a vydal nové uznesenie pre vyššie výživné.

Povinnosť vyplácať zrazené sumy oprávnenému vznikne platiteľovi mzdy až potom, keď uznesenie o nariadení výkonu rozhodnutia zrážkami zo mzdy nadobudlo právoplatnosť. Preto podľa ustanovenia § 283 O. s. p. súd, ktorý nariadil výkon rozhodnutia, je povinný doručiť upovedomenie (vzor tlačív č. 190 O. s. p.), že uznesenie o nariadení výkonu rozhodnutia nadobudlo právoplatnosť. Až dňom doručenia tohto upovedomenia (ktoré nemá formu rozhodnutia) vznikne platiteľovi povinnosť vyplatiť zrazené sumy oprávnenému. Ak by v dôsledku odvolania povinného došlo ku zmene uznesenia o nariadení výkonu rozhodnutia zrážky zo mzdy, pošle súd platiteľovi mzdy aj rozhodnutie odvolacieho súdu. V opačnom prípade však rozhodnutie odvolacieho súdu netreba doručovať.

Na okresnom súde v Topolčanoch boli zistené prípady (E 205/86 a E 1044/81) nesprávneho vyznačovania právoplatnosti uznesenia o nariadení výkonu rozhodnutia. Uplynutie 15 dňovej lehoty počítal súd od doručenia uznesenia platiteľovi mzdy, hoci ten v tejto časti konania nie je účastníkom konania (porov. rozhodnutie uverejnené pod č. 54/1966 Zbierky rozhodnutí a oznámení súdov ČSSR). Účastníkmi konania sú oprávnený a povinný.

V prípadoch, v ktorých v priebehu odvolacej lehoty podal povinný návrh na zastavenie výkonu

rozhodnutia a uznesenie o nariadení výkonu rozhodnutia sa stalo právoplatné, treba upovedomenie podľa ustanovenia § 283 O. s. p. doručiť platiteľovi mzdy a spis s návrhom povinného na zastavenie výkonu rozhodnutia predložiť predsedovi senátu, ktorý o ňom rozhodne. Ak však možno očakávať zastavenie výkonu rozhodnutia, treba uvážiť aj možnosti vyplývajúce z ustanovení § 266 ods. 2 a § 289 ods. 2 O. s. p. o odklade výkonu rozhodnutia.

Dohody povinného s oprávneným o nižších zrážkach, ako sú stanovené v § 277 a nasl. O. s. p. spolu s nariadením vlády ČSSR č. 16/1983 Zb., sa vyskytujú ojedinele. Súd dbajú na to, aby po takomto návrhu povinného nasledovalo jednoznačné vyjadrenie oprávneného. Sú si vedomé toho, že ide o dvojstranný procesný úkon oprávneného a povinného, ktorý môže byť vyjadrený buď v spoločnej dohode, alebo aj v osobitných zhodných vyjadreniach obidvoch účastníkov výkonu rozhodnutia. V praxi vychádza takáto iniciatíva spravidla od povinného, ktorý sa s takouto žiadosťou obrátil na súd.

Vo veci sp. zn. E 674/85 Okresný súd v Martine povinný požiadal o nižšie zrážky s odôvodnením, že sa stará o 6 maloletých detí. Súd poslal jeho žiadosť na vyjadrenie oprávnenému, ktorý súhlasil, aby zrážky boli realizované v sume 300,- Kčs mesačne. Súd potom nariadil platiteľovi mzdy, aby zo mzdy povinného robil mesačne zrážky iba v dohodnutej sume.

Vo veci sp. zn. E 305/86 Okresného súdu ve Veľkom Krtíši nariadený výkon rozhodnutia na uspokojenie pohľadávky oprávnenej v sume 44 181,- Kčs s prísl. Povinné podali návrh na zastavenie výkonu rozhodnutia a tvrdili, že s oprávnenou sa dohodli na splátkach vo výške 1000,- Kčs mesačne a predložili potvrdenie, že zaplatili oprávnenej dobrovoľne 1000,- Kčs. Na dopyt súdu oprávnená oznámila, že povinné na jej výzvu o uzavretie dohody nereagovali. Súd návrhu správne nevyhovel.

Osobitným dôvodom zastavenia výkonu rozhodnutia je prípad, keď povinný počas jedného roka nepoberá mzdu aspoň v takej sume, aby sa z nej mohli vykonávať zrážky. Súd zastaví výkon na návrh platiteľa mzdy (§ 290 ods. 1 O. s. p.) a nepotrebuje k tomu ani súhlas oprávneného. Platiteľovi mzdy zákon dáva takéto právo, aj keď nie je účastníkom konania, a rešpektuje tak jeho záujem, aby nebol zaťažovaný neperspektívnym výkonom. Súd však musí skúmať, či podmienky pre takéto zastavenie sú splnené. Pritom treba skúmať dosiahnutú mzdu za jednotlivé mesiace zvlášť a nemožno vychádzať z ročného priemeru.

Nesprávne postupoval Okresný súd v Bardejove, keď vo veciach sp. zn. E 309/95, E 339/85, E 311/85 a E 451/85 napriek oznámeniu platiteľov mzdy, že povinný nemá taký príjem, aby bolo možné z neho robiť zrážky, týmito návrhmi sa nezaoberal, neoveroval pravdivosť týchto tvrdení a vo veci nerozhodol.

Ďalším osobitným dôvodom zastavenia výkonu rozhodnutia (§ 290 ods. 2 O. s. p.) je správanie sa povinného a predpoklad dobrovoľného plnenia rozhodnutí stanovenej povinnosti. Ide o jediný prípad, v ktorom zákon umožňuje povinnému na jeho návrh dosiahnuť zastavenia výkonu aj vtedy, keď pohľadávka nie je zaplatená a naďalej existuje podklad pre súdny výkon rozhodnutia. Musí ísť o výkon rozhodnutia zrážkami zo mzdy, vedený už len pre bežné výživné, pričom neexistujú nedoplatky za minulú dobu a nie je vedený súčasne ani výkon pre inú pohľadávku. Rozhodnutie o zastavení takéhoto výkonu je vecou voľnej úvahy súdu, k čomu si spravidla vyžiada vyjadrenie spoločenskej organizácie na pracovisku povinného, prípadne aj národného výboru z miesta jeho bydliska, a vyslúchne oprávneného.

Správne sa postupovalo vo veci sp. zn. E 951/85 Okresného súdu v Humennom, v ktorej povinný podal návrh na zastavenie výkonu rozhodnutia s odôvodnením, že bežné výživné na maloleté deti bude dobrovoľne platiť sám. Súd návrhu nevyhovel s odôvodnením, že výkon rozhodnutia bol už v roku 1984 zastavený a opätovne obnovený, lebo povinný dobrovoľne výživné neplatil. Preto nemožno predpokladať, že by teraz povinný dobrovoľne platil bežné výživné.

V prípade zmeny platiteľa mzdy treba postupovať v zhode s ustanoveniami § 293 a § 294 O. s. p. a pritom dbať vždy na čo najrýchlejšie zabezpečenie ďalšieho výkonu rozhodnutia. Pri nariadení výkonu rozhodnutia zrážkami zo mzdy sa predpokladá, že povinný pracuje u platiteľa mzdy, ako to uviedol oprávnený v návrhu (§ 291 a nasl. O. s. p.). Preto sa ustanovenie § 293 ods. 1 O. s. p. uplatní, ak ku zmene platiteľa mzdy došlo až po nariadení výkonu rozhodnutia. Ak však povinný v deň nariadenia súdneho výkonu rozhodnutia zrážkami zo mzdy už nepracoval v organizácii, ktorú označil oprávnený, nedošlo k účinnému nariadeniu výkonu rozhodnutia, a preto nariadenie výkonu sa nemôže vzťahovať na mzdu u nového platiteľa mzdy. 12) Deň nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o nariadení výkonu ani iné skutočnosti nie sú v tejto súvislosti právne významné.

Nesprávne preto postupoval Okresný súd v Topolčanoch vo veciach sp. zn. E 1014/85 a E 205/86, ak po oznámení platiteľov mzdy, že povinní u nich prestali pracovať, postúpil to isté rozhodnutie iným platiteľom mzdy, hoci z oznámenia bolo zrejmé, že povinní už v čase nariadenia výkonu rozhodnutia u pôvodného platiteľa mzdy nepracovali. Nariadenie výkonu zrážkami zo mzdy bolo preto neúčinné.

Ten istý súd naproti tomu správne postupoval vo veci sp. zn. E 1048/81. Po zistení, že povinný u platiteľa mzdy označeného v návrhu prestal pracovať ešte pred nariadením súdneho výkonu rozhodnutia, oznámil túto skutočnosť oprávnenému a poučil ho, že k účinnému nariadeniu výkonu rozhodnutia nedošlo a že treba podať nový návrh s uvedením skutočného platiteľa mzdy.

Iba účinné nariadenie súdneho výkonu rozhodnutia zrážkami zo mzdy je predpokladom záväznosti nariadeného výkonu rozhodnutia pre ďalšieho platiteľa mzdy. Preto zo správy platiteľa mzdy musí byť zrejmé, dokedy povinný bol u neho v pracovnom pomere. Toto zistenie treba porovnať s dátumom vydania uznesenia o nariadení výkonu rozhodnutia.

Podľa ustanovenia § 295 ods. 2 O. s. p. platiteľ mzdy musí oznámiť súdu do jedného týždňa, že povinný prestal u neho pracovať. Zároveň zašle súdu vyúčtovanie vykonaných zrážok a vyplatených súm a oznámi, pre ktoré pohľadávky bol nariadený súdny výkon rozhodnutia zrážkami zo mzdy a aké poradie majú tieto pohľadávky. Nesplnenie týchto povinností môže súd podľa ustanovení § 296 ods. 2 O. s. p. sankcionovať uložením poriadkovej pokuty podľa ustanovenia § 53 O. s. p. a tým nadväzne vynucovať ich plnenie. Treba preto trvať na splnení povinností platiteľa mzdy a upozorniť ho na možnosť uloženia pokuty v prípade ich nesplnenia.

Vo veci sp. zn. E 805/85 Okresného súdu vo Veľkom Krtíši nie je napr. v spise žiadne oznámenie predchádzajúceho platiteľa mzdy, z ktorého by vyplývalo, aké zrážky boli vykonané a aké poradie majú pohľadávky, pre ktoré bol nariadený výkon rozhodnutia zrážkami zo mzdy.

V tejto súvislosti treba upozorniť aj na ustanovenie § 204 Spravovacieho poriadku pre okresné a krajské súdy 13) . Podľa tohto ustanovenia v spise, v ktorom bol nariadený výkon rozhodnutia zrážkami zo mzdy, má byť založený prehľadný list o vykonaných zrážkach, len čo dôjde po prvý raz k zmene platiteľa mzdy.

Súdy nového platiteľa mzdy upovedomujú uznesením vydaným podľa ustanovenia § 294 ods. 3 O. s. p. (vzor na tlačive č. 151 k Občianskemu súdnemu poriadku). V ňom súd vyzve platiteľa mzdy, aby pokračoval v zrážkach zo mzdy a upozorňuje ho na všetky povinnosti z toho vyplývajúce. Opis uznesenia sa zakladá do spisu.

Uznesenie vydaná podľa ustanovenia § 294 ods. 3 O. s. p. je základom pre pokračovanie v zrážkach zo mzdy u nového platiteľa. Keď súdy nemajú potrebné údaje od predchádzajúceho platiteľa mzdy, treba uznesením oznámiť novému platiteľovi mzdy aspoň základné údaje pre vykonanie zrážok s uvedením toho, že presná výška už vykonaných zrážok a výška pohľadávky bude určená dodatočne. Aj toto oznámenie musí mať formu uznesenia, aby účastníci mali možnosť sa proti nemu odvolať.

Ustanovenia § 294 a § 295 O. s. p. vytvárajú podmienky pre rýchly a správny postup pri zmene platiteľa mzdy. Tieto ustanovenia (vrátane ustanovenia § 295 ods. 1 O. s. p.) nedodržia dôsledne ani organizácie (platiteľa mzdy), ani povinní. Súd však na tieto nedostatky príslušné organizácie neupozorňuje, prípadne nesignalizujú nedostatky aj nadriadeným orgánom. Nevyužívajú sa ani možnosti, ktoré súdom dáva ustanovenie § 296 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého za nesplnenie povinností uvedených v ustanoveniach § 294 a § 295 O. s. p. môže súd uložiť povinnému i platiteľovi mzdy poriadkovú pokutu (§ 53 O. s. p.).

II. Predaj nehnuteľností 14)

Už pri posudzovaní náležitostí návrhu, ktorým sa oprávnený domáha nariadenia súdneho výkonu rozhodnutia predajom nehnuteľnosti, sa súdy zaoberajú aj otázkou, či spôsob navrhovaný oprávneným je vhodný (§ 264 ods. 1 O. s. p.) a či nejde o značný nepomer medzi výškou jeho pohľadávky a cenou predmetu, z ktorého sa má pohľadávka uspokojiť.

Vo veci sp. zn. E 1246/85 Okresného súdu vo Veľkom Krtíši súd predvolal po podaní návrhu na nariadenie výkonu rozhodnutia predajom nehnuteľnosti oboch účastníkov a poučil oprávneného o zrejmej nevhodnosti navrhovaného spôsobu výkonu. Oprávnený vzal potom svoj návrh späť.

Súdy vyžadujú, aby oprávnený už v návrhu na nariadenie výkonu rozhodnutia nehnuteľnosť presne označil a aby k návrhu boli pripojené listiny, z ktorých vyplýva vlastnícke právo povinného k nehnuteľnosti.

Vo veci sp. zn. E 678/85 Okresného súdu v Čadci bol nariadený výkon rozhodnutia predajom nehnuteľnosti na vymáhanie pohľadávky oprávnenej v sume 11 236,- Kčs. K návrhu pripojila výpis z listu vlastníctva strediska geodezie, na ktorom bola povinná vedená ako vlastníčka domu a pozemku. Súčasne pripojila aj rozhodnutie Štátneho notárstva v Čadci sp. zn. D 254/78, ktorého výkonu sa domáha a ktorým bol preukázaný aj nadobúdaci titul vlastníctva povinnej k spornej nehnuteľnosti.

Ak sa v rámci súdneho výkonu rozhodnutia predáva dom, chata alebo garáž, stojaca na pozemku v osobnom užívaní povinného, nemožno do predaja nehnuteľnosti zahrnúť i právo osobného užívania pozemku. 15) K prechodu práva osobného užívania v prípade predaja nehnuteľnosti by došlo podľa ustanovení § 496 a § 218 O. z. Preto pred nariadením takéhoto výkonu treba zisťovať, aký právny režim sa vzťahuje na pozemok.

Vo veci sp. zn. E 1246/85 Okresný súd vo Veľkom Krtíši žiadal oprávnený nariadiť výkon rozhodnutia aj predajom záhrady povinného. Súd však nezisťoval, či záhrada je vlastníctvom povinného alebo či má k nej zriadené právo osobného užívania.

Z ustanovení § 335 ods. 2 O. s. p. vyplýva, že nariadenie súdneho výkonu rozhodnutia sa vzťahuje na nehnuteľnosť so všetkým, čo k nej patrí. 16)

Z hľadiska určitosti výroku uznesenia o nariadení výkonu rozhodnutia predajom nehnuteľnosti je nevyhnutné rozlišovať, či sa jedná o súčasť (§ 120 O. z.) alebo o príslušenstvo (§ 121 O. z.) nehnuteľností. Preto musí byť v uznesení súdu identifikovaná nielen hlavná vec, ale aj veci, ktoré sú jej príslušenstvom. Požiadavka presného označenia nehnuteľnosti sa dostáva do popredia aj z toho dôvodu, že nariadenie výkonu rozhodnutia predajom stavby sa nemusí vzťahovať na pozemok, na ktorom stavba stojí. Pozemok je samostatnou nehnuteľnosťou; preto návrh na nariadenie výkonu a uznesenie, ktorým je výkon nariadený, musí obsahovať aj uvedenie pozemku, ak má byť tento pozemok predmetom výkonu rozhodnutia spolu so stavbou. Z hľadiska týchto zásad musia byť výroky uznesení súdov v uvedených prípadoch úplné a presné (pozri č. 21/1981. str. 209 a 210, Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk).

III. Vypratanie 17)

Súdny výkon rozhodnutia na nepeňažné plnenie vyžaduje väčšiu súčinnosť povinného ako vynucovanie peňažného plnenia. Ide o okruh najrôznejších činností (§ 258 ods. 2 O. s. p.), ako sú vypratania, odobratie spoločnej veci, výkon prác a pod. Takto nariadeným výkonom môže sa vyžadovať napr. výkon určitých prác, ktoré môže urobiť iba sám povinný, alebo môže ísť o výkon, kde jeho spoluúčasť je nutná. Najčastejším z týchto spôsobov výkonu rozhodnutia je vypratanie, a to buď bytu, za ktorý treba poskytnúť náhradu (§ 340 a § 341 O. s. p.) alebo vypratanie iných nehnuteľností alebo miestností, pričom v týchto prípadoch netreba poskytovať náhradu (§ 342 – § 344 O. s. p.).

Predmetom výkonu rozhodnutia vypratáním sú spravidla byty v štátnej a družstevnej výstavbe a byty v rodinnom dome; vypratanie celej domovej nehnuteľnosti, prípadne rekreačných chat sa vyskytujú ojedinele.

Vypratanie bytu, za ktorý treba poskytnúť náhradu, možno nariadiť až vtedy, keď je rozhodnutie ukladajúce takúto povinnosť vykonateľné. Preto súd nariadi výkon rozhodnutia iba vtedy, až keď bude vykonateľným rozhodnutím miestneho(obvodného) národného výboru potvrdené, že pre povinného je zabezpečený náhradný byt, prípadne náhradné ubytovanie tam, kde stačí poskytnúť aj takéto ubytovanie.

Pri nariaďovaní výkonu rozhodnutia súdy dbajú na to, aby rozhodnutie o pridelení náhradného bytu národným výborom alebo o zabezpečení náhradného ubytovania bolo právoplatné a vykonateľné (pozri aj č. 27/1984, str. 134 a nasl., Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk).

Vo veci sp. zn. E 842/85 Okresného súdu v Martine oprávnený sa domáhal vypratania bytu s odôvodnením, že vykonateľným rozhodnutím národného výboru bol povinnému pridelený náhradný byt. Rozhodnutie o pridelení náhradného bytu nebolo k návrhu pripojené. Po zistení, že rozhodnutie národného výboru nie je vykonateľné, súd konanie zastavil. Nesprávny výrok o zastavení konania napravil na základe odvolania odvolací súd, ktorý návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia zamietol.

S presťahovaním povinného sú spravidla spojené trovy výkonu rozhodnutia. Účelnými trovami v zmysle ustanovenia § 270 ods. 2 O. s. p. sú nielen prepravy bytového zariadenia a ostatných vecí povinného do náhradného bytu, ale aj mzda osôb použitých pri výkone, mzda zámočníka, prípadne aj trovy spojené s prepravou osôb na výkon. Súdy považujú za účelné trovy spojené s výkonom rozhodnutia i zaplatenie súdneho poplatku, prípadne advokátskeho zastúpenia oprávneného. O trovách podľa ustanovení § 270 ods. 2 O. s. p. rozhodujú súdy iba vtedy, keď oprávnený náhradu trov uplatňoval.

Pri výkone rozhodnutia vypratáním bytu, za ktorých netreba poskytnúť náhradu, alebo vypratáním iných nehnuteľností je potrebné, aby technickú realizáciu výkonu bolo podľa okolností prípadu zabezpečiť prístrešie, prípadne uschovanie (uskladnenie) vecí povinného (§ 342 ods. 1, § 343 O. s. p.).

Vo veci sp. zn. E 330/86 Okresného súdu vo Veľkom Krtíši oprávnený preukázal súdu, že skladište je zabezpečené. Z vypratávaného objektu boli veci uložené do skladišta, ktoré bolo potom zabezpečené zámkom.

Podľa ustanovenia § 344 O. s. p. ak si povinný nevyzdvihne veci, ktoré boli uložené na miestnom národnom výbore, do šiestich mesiacov odo dňa, keď boli uschované, predávajú sa na návrh miestneho národného výboru podľa ustanovení o predaji hnutelých vecí (porov. najmä § 328 – § 332 O. s. p.). Výťažok predaja platí súd povinnému po zrážke trov úschovy a trov predaja.

IV. Ďalšie prostriedky súdneho výkonu rozhodnutia

Ďalšie prostriedky súdneho výkonu rozhodnutia (napr. predaj hnutelných vecí, odobratie vecí, rozdelenie vecí, uskutočnenie prác alebo výkonov) využívajú oprávnení zriedkavo a súdy aplikujú ustanovenia upravujúce ich postup pri týchto výkonoch bez väčších pochybení.

Ojedinele sa vyskytujú aj prípady výkonu rozhodnutia prikázaním pohľadávky podľa ustanovení § 303 a nasl. O. s. p.

Ak sú oprávneným ako aj povinným socialistické organizácie, súdy výkon rozhodnutia uskutočňujú podľa predpisov o príkazoch na vybratie na základe rozhodnutia opatreného doložkou vykonateľnosti bez toho, že by bolo potrebné, aby súd nariadil výkon rozhodnutia (§ 304 ods. 1 O. s. p.). Nariadenie súdneho výkonu rozhodnutia prikázaním pohľadávky z účtu v peňažnom ústave prichádza do úvahy iba v prípadoch, ak jedným z účastníkov je občan.

Ak vykonané rozhodnutie ukladá povinnému vykonať pre oprávneného nejakú prácu, ktorú môže vykonať i niekto iný než povinný, povolí súd oprávnenému, aby si dal prácu, o ktorú ide, vykonať iným alebo aby si ju urobil sám, a to na trovy povinného (§ 350 ods. 1 O. s. p.).

Vo veci sp. zn. E 419/86 Okresný súd v Čadci nariadil výkon rozhodnutia podľa ustanovenia § 350 O. s. p. tak, že povolil oprávnenej, aby sama odstránila tehly a asfaltový chodník z parcely označenej v rozhodnutí a dala ju do pôvodného stavu, alebo uvedené práce dala urobiť niekomu inému.

Vo veci sp. zn. E 438/85 Okresného súdu Košice-vidiek bol nariadený výkon rozhodnutia preložením plotu na správnu hranicu medzi pozemkami. Súd povolil oprávnenému, aby vykonal prácu sám, prípadne za pomoci iných. Na určený deň súd predvolal znalca a oprávneného súčasne vyzval, aby pripravil materiál a potrebnú pomoc. Po vytýčení hranice na mieste samom oprávnený za pomoci iných osôb odstránil oplotenie, vykopal jamy, do ktorých osadil železné rúrky vyznačujúce hraničné body, a materiál z odstráneného dreveného plotu uložil na parcele povinnej.

Nesprávne postupoval Okresný súd v Dolnom Kubíne vo veci sp. zn. E 385/85, keď neposúdil náležite návrh na výkon rozhodnutia ukladajúci jednak vypratanie pozemku, jednak ďalšie povinnosti. Oprávnení (okrem vypratania pozemku) žiadali, aby súd povolil odstránenie „zadných stavov“ na trovy povinných a aby povinným súčasne uložil pokutu za nesplnenie povinnosti uloženej vo vykonateľnom rozsudku. Súd síce nariadil výkon rozhodnutia podľa ustanovenia § 350 O. s. p. odstránením „zadných stavov“, ale z jeho rozhodnutia nevyplýva, čo urobil s ostatnými návrhmi oprávnených.

Ak vykonávané rozhodnutie ukladá inú povinnosť (ktorú nemôže splniť niekto iný ako povinný), uloží súd za každé porušenie tejto povinnosti povinnému pokutu. Výšku pokuty súd stupňuje až do úhrnej sumy 20 000,- Kčs. Pokuty pripadajú štátu (§ 351 O. s. p.).

Vo veci sp. zn. E 270/85 Okresného súdu v Dolnom Kubíne uložil povinným pokutu v sume 2000,- Kčs a upozornil, že ak nevykonajú povinnosť uloženú rozhodnutím (vybudovať betónovú žumpu a betónovú jamu na hnoj), bude im uložená ďalšia pokuta.

Záver

Núteným súdnym výkonom rozhodnutia sa realizujú rozhodnutia, ktorých výroky na plnenie nie sú dobrovoľne plnené.

Problematike súdneho výkonu rozhodnutia nie je na súdoch venovaná potrebná pozornosť, akú si vzhľadom na svoj význam zaslúži; nesleduje sa dostatočne odborná úroveň uskutočňovania výkonu rozhodnutia, jeho účinnosť, rýchlosť a plynulosť vybavovania

Predsedia okresných (obvodných) súdov poverujú v súlade so Spravovacím poriadkom pre okresné a krajské sudy súdnych tajomníkov alebo justičných čakatelov samostatným výkonom jednoduchých úkonov vo veciach výkonu rozhodnutia zrážkami zo mzdy, prikázaním pohľadávky alebo predajom nehnuteľnosti. Treba však dozerať na prácu týchto pracovníkov podľa ustanovenia § 13 ods. 5 Spravovacie poriadku pre okresné a krajské sudy. 18) V rozvrhu práce treba určiť sudcov, ktorým patria veci súdneho výkonu rozhodnutia vybavované inak poverenými pracovníkmi. Sudcovia majú vybavovať niektoré veci, napr. tie, v ktorých sa vyžaduje doplnenie podkladu pre výkon rozhodnutia (§ 256, § 262 O. s. p.).

Pre zvýšenie úrovne sudcov a účinnosti konania o súdny výkon rozhodnutia, treba se zamerať najmä na to, aby sudy - postupovali i pri výkone rozhodnutia vždy v súlade s požiadavkou rýchlej ochrany práv (§ 6 O. s. p.); - v záujme zefektívnenia výkonu rozhodnutia vo vhodných prípadoch využívali možnosti pôsobenia spoločenských organizácií a iné vhodné výchovné prostriedky (§ 259, § 260 ods. 1, § 265 ods. 1 O. s. p.); - dôsledne dbali na odstraňovanie nedostatkov náležitostí návrhov, vrátanie osobitných náležitostí pre súdny výkon rozhodnutí, na presné označenie účastníkov v zhode s právnou subjektivitou a v súčinnosti s oprávneným (jeho zástupcom) i na nepochybné označovanie organizácie - platiteľa mzdy; - dodržiavali ustanovenia o spôsobilosti byť účastníkom konania a o spôsobilosti konať pred súdom; - osobitne dbali na podávanie návrhov oprávnenými subjektami pri vymáhaní výživného a ošetrovného; - zabezpečovali vždy riadne zastúpenie maloletých detí v konaní, a to i v prípade kolízie záujmov medzi nimi a rodičmi; - nekonali so zástupcami účastníkov bez preukázania plnomocenstva; - postupovali v zhode s ustanovením § 105 ods. 2 a 3 O. s. p. a neformálnym spôsobom postupovali návrh (spis) inému súdu len v prípade, ak bol podaný na nepríslušnom súde (zapísaný v registri Nc) alebo v prípade predvídanom v ustanovení § 261 ods. 3 O. s. p. po potvrdení vykonateľnosti rozhodnutia; - overovali prechod nároku (§ 256 ods. 1, 2 O. s. p.), najmä pokiaľ ide o prechod nároku na poisťovňu; - neprehliadali náležitosti podkladov pre výkon rozhodnutia (§ 274 písm. b/ až h/ O. s. p.); - rozhodovali o náhrade trov konania v zhode s ustanovením § 270 O. s. p. a pri zastavení výkonu rozhodnutia podľa ustanovenia § 271 O. s. p.; - rozhodovali o odklade výkonu v zhode so stanovenými zákonnými predpokladmi (§ 266 ods. 1 a 2 O. s. p.); - návrh oprávneného na zastavenie výkonu rozhodnutia podľa ustanovenia § 268 ods. 1 písm. c) O. s. p. uprednostňovali pred návrhom povinného na zastavenie výkonu; - pri posudzovaní zmeny platiteľa mzdy rozlišovali prípady, keď účinky nariadeného výkonu nenastali; - dbali na dôsledné plnenie oznamovacích povinností účastníkov (§ 294 ods. 2, § 295 O. s. p.) a pri ich neplnení využívali aj možnosť upozornenia (§ 65 O. s. p.) alebo sankcií (§ 53 O. s. p.); - pri výkone rozhodnutia predajom nehnuteľnosti zabezpečovali presnú identifikáciu nehnuteľností a diferencovali medzi nehnuteľnosťami vo vlastníctve povinných od nehnuteľností, ktoré majú v osobnom užívaní; - výkon rozhodnutia vypratáním bytu nariaďovali len po predložení vykonateľných rozhodnutí o pridelení náhradného bytu (ubytovania) a v tomto konaní dbali vždy na spoločenský záujem; - vo veciach výkonu rozhodnutia prikázaním pohľadávky z účtu socialistickej organizácie v peňažnom ústave preventívne pôsobili v záujme dobrovoľného splnenia povinností organizácie.

Poznámky pod čiarou:

1)Predchádzajúci výklad k týmto otázkam pozri č. 21/1981 a č. 27/1984 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk.

2)zákona č. 99/1963 Zb. (ktorého úplné znenie so zmenami a doplnkami bolo vyhlásené pod č. 78/1983 Zb.); táto poznámka je k str. 120 (296).

3)Pozri už aj č. 21/1981 (str. 488 - 494) Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk.

4)Pozri už aj č. 21/1981 (str. 494 - 502) Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk.

- 5) Pri navrhovanom výkone predajom nehnuteľnosti tiež preukázanie vlastníctva povinného (§ 335 ods. 1 O. s. p.).
- 6) Pozri už aj č. 21/1981 (str. 494 – 495) Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk.
- 7) V ČSR pozri vyhlášku č. 151/1984 Zb.
- 8) Spravovací poriadok pre okresné a krajské sudy bol vydaný inštrukciou ministerstva spravodlivosti SSR z 18. 6. 1973 č. 15/1973-L, uverejnenom v čiastke 5/1973 Zbierky inštrukcií a oznámení Ministerstva spravodlivosti SSR. V ČSR bol vydaný Jednací rád pro okresní a krajské soudy, vydaný inštrukciou ministerstva spravodlivosti ČSR z 5. 6. 1973 č. j. 417/73-L, uverejnenou v čiastke 5 – 6/1973 Sbírky instrukcí a sdělení ministerstva spravedlnosti ČSR. Oznámení o vydání Spravovacieho poriadku a Jednacího řádu pozri v čiastke 19/1973 Zbierky zákonov.
- 9) v ČSR zákona č. 147/1984 Zb.
- 10) Pozri už aj č. 21/1981 (str. 529 – 542) Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk.
- 11) zákon č. 65/1965 Zb. (v znení so zmenami a doplnkami vyhlásenom pod č. 55/1975 Zb. a v znení zákonov č. 72/1982 Zb., č. 111/1984 Zb a č 22/1985 Zb.).
- 12) Pozri č. 18/1980 a č 21/1981, str. 198, Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk.
- 13) V Českej socialistickej republike pozri § 204 Jednacího řádu pro okresní a krajské soudy.
- 14) Pozri už aj č. 21/1981 (str. 543 – 571) Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk.
- 15) Pozri č. 21/1981 (str. 545 – 546) Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk.
- 16) Pozri č. 21/1981 (str. 547) Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk.
- 17) pozri už aj č. 27/1984 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk.
- 18) V ČSR pozri § 13 ods. 5 Jednacího řádu pro okresní a krajské soudy.